

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Начально-науковий інститут мистецтв

Кафедра Методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИТИКА ТА АНАЛІЗ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА

Освітня програма	<u>Середня освіта (Образотворче мистецтво)</u>
Спеціальність	<u>014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)</u>
Спеціалізація	<u>014.12 Образотворче мистецтво</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” серпня 2018 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Критика та аналіз творів мистецтва
Викладач (-і)	Сем'яник Оксана Володимирівна
Контактний телефон викладача	(0342) 523429
Е-mail викладача	oksanasemyanik@gmail.com
Формат дисципліни	Денна, заочна
Обсяг дисципліни	90 год., 3 кредити ECTS.
Посилання на сайт Дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=61&id_cou=6677
Консультації	Консультації досамостійної роботи проводяться на лекційних, семінарських заняттях та дистанційно.
2. Анотація до курсу	
Зміст навчання дисципліни «Критика та аналіз творів мистецтва» забезпечується освітньою програмою підготовки фахівців IV рівня акредитації «магістр» за спеціальністю 014. 12 – Середня освіта. "Образотворче мистецтво" та передбачає кваліфікацію Вчитель образотворчого мистецтва та художньої культури. Викладач дисциплін художньо-естетичного циклу. Керівник студій (гуртків) за видами мистецтва та художньої творчості. Дисципліна «Критика та аналіз творів мистецтва» у навчальному плані належить до циклу загальної підготовки та вільного вибору студента і має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва та розвиток його креативних здібностей.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета курсу базова підготовка майбутнього спеціаліста до теоретичного та практичного застосування знань з критики та аналізу творів мистецтва, знайомство з центральними проблемами методології мистецької освіти, її педагогічних умов, сучасного змісту і методів мистецького навчання. Завдання: - засвоєння теоретичних основ та методології курсу «Критика та аналіз творів мистецтва»; - забезпечення розуміння основних процесів і закономірностей критики та аналізу творів мистецтва; - виховування у студентів працьовитості, відповідальності до виконання завдань курсу, дисциплінованості, самостійності. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: - основи теорії творчості, мистецтвознавчі засади; - види та загальні принципи творчого процесу; - психологічні аспекти творчості та інтелекту, методи вивчення творчості як інтелектуального процесу; - методи визначення креативності; - психологічні програми творчого розвитку та стимулювання творчої активності; - специфіку аналізу творів мистецтва. вміти: - організовувати та проводити науково-дослідну роботу в галузі мистецтвознавства;	

- організувати творчі тренінги з метою активізації творчого процесу для творчих індивідів та груп; - оцінювати та розвивати творчі здібності; - вишукувати і стимулювати творчу активність в певному середовищі; - уміти аналізувати твори мистецтва.			
4. Результати навчання (компетентності)			
ЗК1. Синтез та аналіз. Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ у галузі образотворчого мистецтва, уміння чітко встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. ЗК5. Соціально-особистісні навички. Адаптивність, комунікабельність, креативність, толерантність, критичне мислення, прагнення самовдосконалення, самокритичність, наявність стійкого світогляду та наполегливість у досягненні мети. Здатність використовувати базові знання про стан і проблеми візуального мистецтва сучасного світу і України зокрема, розвивати етно- та еко-культуру в суспільстві засобами дизайну, образотворчого та декоративно-прикладного мистецтв. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, розробляти, організувати та управляти проектами з мистецької та виставкової діяльності. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, діяти соціально відповідально та свідомо. ФК5. Здатність виявляти розуміння предмета, структури і ролі мистецтва у формуванні сучасної наукової картини світу; мати чітке уявлення про історичне підґрунтя мистецтва, принципи і механізми його функціонування й розвитку, системний і антропометричний підходи в образотворчому та декоративно-прикладному мистецтві; художній культури та дизайні; усвідомлення ролі мистецтва в житті соціуму; уміння розвивати в учнів та ЗВО необхідні мистецтвознавчі компетенції. ФК6. Здатність використовувати профільні знання в галузі образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, художній культурі та дизайні для оцінки сучасного мистецтвознавчого процесу в Україні та світі, мистецьких узагальнень, виокремлення тенденцій розвитку мистецтва, розуміння феномену естетичного в українському мистецтві. ФК7. Здатність до розкриття ідеї та сюжету художнього твору засобами різноманітних мистецьких технік у різних видах та жанрах образотворчого мистецтва. ФК8. Здатність до творчості за законами краси, образного сприймання та аналізу навколишнього, самовдосконалення творчих здібностей, естетичного смаку, естетичних потреб.			
5. Організація навчання курсу			
Обсяг курсу			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		20	
Семінарські заняття/ практичні / лабораторні		10	
Самостійна робота		60	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
II	014.12.CO.OM	I	вільного вибору студента

Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання год,	Вага оцінки	Термін виконання
Тема № 1. Вступ. Сутність та основні концепції предмету «Критика та аналіз творів мистецтва»	лекційне	1,15	2		згідно з розкладом
Тема № 2. Аналіз візуальних творів (цілі, етапи, рівні).	лекційне	1,2,15	2		згідно з розкладом
Тема № 3. Міждисциплінарні методики аналізу та експертизи художнього твору.	лекційне	4,9,11,13	4		згідно з розкладом
	семінарське		2	5б.	згідно з розкладом
Тема № 4. Вузькоспеціалізовані методи аналізу та експертизи художнього твору.	лекційне	9,12,14	4		згідно з розкладом
	семінарське		2	5б.	згідно з розкладом
Тема № 5. Методи семантичного аналізу мистецького твору.	лекційне	5,7,10	4		згідно з розкладом
	семінарське		2	5б.	згідно з розкладом
Тема № 6. Художня критика.	лекційне	8,15	2		згідно з розкладом
	семінарське		2	5б.	згідно з розкладом
Тема № 7. Сучасний стан художньої критики.	лекційне	6,14	2		згідно з розкладом
	семінарські		2	5б.	згідно з розкладом
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу		Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з навчальної дисципліни «Критика та аналіз творів мистецтв» в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів), здобутих під час проведення аудиторних занять, виконання самостійної роботи, консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті. Поточний			

	контроль реалізується у формі опитування, виконання практичних робіт, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. Максимальний бал за виконання певної практичної роботи або успішної теоретичної відповіді – 5 балів: 5б. виставляється, якщо студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. 4б. – студент допускає несуттєві неточності, має труднощі в трансформації умінь у нових умовах, ситуаціях. 3б. – студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає неточності, що не є перешкодою до подальшого навчання. Уміє використовувати знання для вирішення стандартних завдань. 2б. – незасвоєння окремих розділів, нездатність застосувати знання на практиці.
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота виконується у формі реферату. Структура реферату містить такі елементи: • титульна сторінка, • план, • вступ, • основна частина (розділи, пункти і підпункти), • висновки, • список використаних джерел, • додатки. Титульний аркуш містить найменування міністерства, якому підпорядкований навчальний заклад; назву вищого навчального закладу; назву кафедри, де виконана робота; курс, групу, факультет, прізвище, ім'я, по батькові автора; Після титульного аркуша розташовується зміст (план) (аркуш не нумерується), в якому містяться назви розділів і параграфів та вказуються сторінки (інтервал - 1,5). Зміст (план) наукової праці повинен відповідати вимогам: • теми кожного розділу однакові за важливістю а самі розділи – приблизно однакові за обсягом; • варто охоплювати весь матеріал, що відноситься до теми, але нічого зайвого; • теми і зміст окремих розділів не повинні

	«накладатися»; • жоден із пунктів плану не може повторювати назви роботи. Вступ обсягом 1-2 сторінки. У ньому обґрунтовують актуальність обраної теми, оцінюють стан дослідження наукової проблеми, формулюють мету і визначають завдання реферату, дають короткий загальний огляд наявної літератури і використаних джерел. За змістом реферат може бути аналітичним оглядом історії вивчення питання (що нового вніс той чи інший дослідник) або сучасного її стану, критичним аналізом наукової дискусії (зіставлення різних підходів до вирішення наукової проблеми), а також у вигляді розгорнутої рецензії конкретної наукової роботи. Зміст реферату має відповідати його темі, меті і завданням. Послідовно розкривати всі передбачені планом питання, обґрунтовувати, пояснювати основні положення, підкріплювати їх конкретними прикладами і фактами. Висновки – самостійна частина реферату. У них потрібно висвітлити такі аспекти: • оцінити ступінь досягнення мети і виконання завдань роботи; • перерахувати і стисло охарактеризувати відомі наукові підходи досліджених проблеми, а також виділення нових аспектів, дискусійних питань, що підлягають подальшому вивченню; • визначити, що є цінним у реферованих роботах, що вимагає додаткового аналізу й уточнення, а що викликає сумніви. Обсяг висновків – 1-2 сторінки.
Семінарські заняття	Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організує дискусію з попередньо визначених проблем. На підставі індивідуальних завдань (рефератів) студенти готують тези виступів з цих проблем. Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться до журналу

	занять навчальної групи. Одержані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при визначенні підсумкової оцінки (рейтингу) з даної навчальної дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі екзамену. Екзамен - форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо. Зміст екзаменаційних завдань та критерії оцінювання встановлюються кафедрами навчальних структурних підрозділів. Екзамен виставляється за результатами письмової роботи студента та захисту всіх видів робіт, виконаних впродовж усього семестру, передбачених навчальною програмою. Підсумкова кількість балів з дисципліни визначається як сума балів поточного та модульного контролю, а також самостійної роботи студента.
7. Політика курсу	
Політика курсу: Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc	
8. Рекомендована література	
1. Гіптерс З. В. Культурологічний словник-довідник / З. В. Гіптерс. – К.: Вид.«Професіонал», 2006. – 328 с. 2. Зацепина Н. М. Анализ произведений изобразительного искусства как метод художественно-эстетического образования будущих учителей начальной школы. Диск.канд. пед. наук / Наталья Михайловна Зацепина. – М., 2000. – 181 с. 3. Кириченко О. Міждисциплінарний підхід до аналізу художніх творів у навчальному процесі майбутніх учителів образотворчого мистецтва (до постановки проблеми) / О. Кириченко // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Педагогічні науки. - 2015. - Вип. 139. - С. 69-74. 4. Клековкін О. Ю. Мистецтво: Методологія дослідження: Методичний посібник / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. — К.: Фенікс, 2017. — 144 с. 5. Кошарний С. Герменевтика // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (голова редколегії) та ін.; Л. В. Озадовська, Н. П. Поліщук (наукові редактори); І. О. Покаржевська (художнє оформлення). — Київ: Абрис, 2002. -742 с.	

6. Криволапов М. О. Про мистецтво та художню критику України ХХ століття: Вибрані статті різних років. Книга перша: Формування та розвиток національної мисл тецької школи і мистецтвознавчої науки в Україні ХХ століття/ Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. — Київ: Видавничий Дім А+С, 2006. — 268 с.: іл.
7. Маркітан Л. П. Іконографія // Енциклопедія сучасної України : у 30 т / ред. кол. І. М. Дзюба [та ін.] ; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. — К., 2003—2019.
8. Никитина, И. П. Эстетика : учебник для бакалавров / И. П. Никитина. — 2-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2016. — 676 с.
9. Основи наукових досліджень : Навчальний посібник / Цехмістрова Г.С. - Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
10. Панофский Э. Смысл и толкование изобразительного искусства. — СПб.: Академический проект, 1999. — 393 с.
11. Плазовська Л. В. Аналіз візуальних творів (цілі, етапи, рівні) в практиці навчання студентів образотворчого мистецтва / Л. В. Плазовська // Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні та історичні науки : [зб. наук. статей] / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. - Вип. 111. - С. 126-132.3. Крюкова Г. О., Мостовщикова Д. О. Теоретичні основи композиції в образотворчому мистецтві. Матеріали двадцятая всеукраїнської практично-пізнавальної інтернет-конференції «Наукове мислення».
12. Полевщикова М. А. Формально-стилистический метод в искусствознании. Анализ произведений по книге Г. Вёльфлина «Основные понятия истории искусства» // Молодой ученый. — 2016. — №27. — С. 810-813.
13. Семашко О. М. Соціологія мистецтва: Навчальний посібник. - 2-ге вид., випр. і доповн. - Львів: "Магнолія плюс", видавець СПД ФО В. М. Піча, 2006. - 244 с.
14. Традиційне і особистісне у мистецтві. Колективне дослідження за матеріалами Четвертих Гончарівських читань / відп. ред. М. Селівачов. — К. : УЦНК “Музей Івана Гончара”, 2002. — 423 с. : іл.
15. Яремків М., Кругляк О. Мистецтво: види, жанри. Словник-довідник образотворчих термінів / Михайло Миколайович Яремків, Олег Ярославович Кругляк. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. — 80 с.

Викладач: Сем'яник О.В.